

VERKIEZING VOOR PLATTELANDSJONGEREN

Wie heeft de beste keet?

Lang niet alle zuipketen draaien om alcohol. 'Keten hebben ook een belangrijke sociale functie', zegt Alice Leijten van plattelandsjongeren.nl. De organisatie bedacht een campagne om het imago van de zuipketen op te poetsen: het project Keetkeur.

Wordt er niet stevig gedronken? Leijten: 'Soms wordt alleen fris geschonken, of er geldt een verbod op sterke drank. Ouders stellen vaak voorwaarden voor dat er een keet op hun erf mag worden gebouwd.'

Onderdeel van het project is een verkiezing van de beste keet. Hoe doe je mee?

'Jongeren moeten een profiel aanmaken op onze website. Daar zetten ze foto's en een beschrijving van hun keet op. Daarna komt een keetadviseur

langs. Die geeft een workshop om te laten zien hoe de keet kan worden verbeterd, en hij beoordeelt de keet.'

Waar let de keetadviseur op? 'Op het alcoholbeleid, de huisregels, of er activiteiten worden georganiseerd, en de brandveiligheid. Vooral aan dat laatste is vaak niet gedacht. De adviseur doet dan het licht uit, zodat de keetbezoekers merken hoe moeilijk het is om in het donker de uitgang te vinden.'

Kunnen die jongeren niet gewoon naar de kroeg?

'Op het platteland zijn kroegen vaak ver weg, en niet altijd leuk voor 16-jarigen. In een keet kan een vriendengroep zonder ouders bij elkaar komen. Dat maakt het platteland leefbaarder.'

Maartje Bakker

QUOTE

“Jeetje. Dat was weer een tijdje geleden, broodtrommeltjes en stukjes appel klaarmaken...

Evert Blaauwendraad
Vader actief op Twitter

EIGEN MBO-OPLEIDING

Poolse fruitplukkers naar school

Poolse medewerkers van fruitteeltbedrijven en vruchtbomenkwekers krijgen vanaf dit najaar hun eigen mbo-opleiding. De fruitplukkers leren tijdens de opleiding, die een jaar duurt, Nederlands - met extra aandacht voor vaktermen. Ook krijgen ze les over de Nederlandse cultuur. De lessen zullen eens per week 's avonds plaatsvinden. Op de bedrijven waar de Polen in dienst zijn, krijgen de deelnemers vervolgens vier dagdelen praktijkles. Uit contacten met bedrijven

die Poolse medewerkers in dienst hebben, bleek dat er behoefte is om deze fruitplukkers bij te spijkeren. 5 tot 10 procent van de Polen die hier als seizoenkrachten komen, blijft uiteindelijk voor langere tijd in Nederland. In de fruitteelt zijn al met al duizenden Polen actief.

Volgens de projectleider zijn er voldoende aanmeldingen om in oktober met drie groepen van start te gaan. De opleiding is te volgen bij de mbo-scholen Helicon in Geldermalsen en Edu-delta in Goes.

AGENDA

UITMARKT JUNIOR
ZATERDAG 28 EN ZONDAG
29 AUGUSTUS

KUNST VOOR KINDEREN
Peuters kunnen spelen in de onderwaterwereld of het vorenwoud. Kleuters kunnen kijken naar afleveringen van Alice in Cartoonland, een serie van Walt Disney uit de jaren twintig. De filmpjes worden ter plekke door een piano begeleid. Kinderen kunnen hun eigen zelfportret schilderen in het Rembrandthuis. In de Kids&Mediatent spelen ze de hoofdrol in hun eigen film, inclusief kostuums, make-up en een filmcrew die opna-

men maakt. Dat is nog niet alles: voor elk kunstminnend kind is er wat te doen op de Uitmarkt.

men maakt. Dat is nog niet alles: voor elk kunstminnend kind is er wat te doen op de Uitmarkt.

KNALFEEST IN UNIVERSITEITSMUSEUM
ZONDAG 29 AUGUSTUS

STUUR EEN VRAAG IN VIA YOUTUBE, EN VIND HET ANTWOORD DOOR ZELF TE EXPERIMENTEREN
Waarom nies je met je ogen dicht? Hoe word je verliefd? Hoe maak je prik en waarom zit het in cola? En waarom is een bel van bellenblaas altijd rond? Het zijn enkele van de vragen die kinderen instuurd door een filmpje van zichzelf te maken, het op YouTube te zetten en naar het Universiteitsmuseum in Utrecht te sturen. Zondag kunnen ze tijdens het knalfeest zelf experimenteren om de antwoorden te vinden. Door vierkante bellen proberen te blazen, bijvoorbeeld.

'Een mbo'er denkt dat hij 3.000 euro gaat verdienen'

Als je jongeren op school iets wil bijbrengen over hoe je goed omgaat met geld, moet je inspelen op hun belevingswereld. Begin als docent niet over sparen en lenen, maar praat met ze over scooters, mobieltjes en boetes.

door Dorinde Meuzelaar

Hoe help je jongeren met problematische schulden? De beste aanpak is te voorkomen dat ze zulke schulden opbouwen, zeggen Stijn Verhagen, lector Participatie en Maatschappelijke ontwikkeling, en onderzoeker Pim van Heijst, beiden verbonden aan de Hogeschool Utrecht. Verhagen: 'Het aanpakken van bestaande schulden is niet verkeerd, maar het is symptoombestrijding. Je moet juist aan de basis beginnen.'

Een groeiende groep jongeren heeft moeite om financieel op eigen benen te staan. Uit cijfers van het Nederlands Instituut voor Budgetvoorzichting (Nibud) blijkt dat twee op de drie werkende jongeren een schuld hebben van gemiddeld 1.750 euro. Van de jongeren tussen 21 en 34 jaar heeft 48 procent een lening, bijna een kwart heeft een schuld tussen de 5.000 en 25 duizend euro. Voor de rest van Nederland liggen die percentages op 37 en 19 procent.

Verhagen en Van Heijst deden de afgelopen drie jaar met een team onderzoek naar de financiële positie van jongeren in het middelbaar en hoger onderwijs en de rol van docenten, jongerenwerkers en hulpverleners. Een van hun conclusies is dat een groot deel van de jongeren zich nauwelijks bewust is van zijn financiële positie. Studenten weten niet dat ze over hun studietoelagen betalen of hebben een vertekend beeld van hun latere inkomsten. Van Heijst: 'Ze denken dat ze als ze hun mbo-opleiding hebben afgerond, 3.000 euro per maand gaan verdienen. Het onderscheid tussen netto of bruto maken ze daarbij niet eens.'

In het onderzoek, dat woensdag in boekvorm wordt gepresenteerd, pleiten de onderzoekers voor een grotere rol van docenten, jongerenwerkers en hulpverleners bij het voorkomen van financiële problemen. Verhagen: 'Degenen die iedere dag met jongeren werken, kennen ze van haver tot gort. Zij kunnen in een vroeg stadium zien dat er iets mis is.'

Van Heijst en Verhagen vinden niet

dat docenten te veel worden belast. Verhagen: 'Als docent heb je ook een pedagogische taak. Scholen moeten erover nadenken hoe ze deze pedagogische taak willen invullen.'

Toch is er onder docenten en jongerenwerkers weinig animo om aandacht te besteden aan financieel bewustzijn. Ze denken over onvoldoende financiële kennis te beschikken. Ten onrechte, zeggen Verhagen en Van Heijst. 'Om jongeren financieel weerbaar te maken, heb je geen specifieke financiële kennis nodig. Belangrijker is dat je inspeelt op de belevingswereld van jongeren. Dus richt je op thema's als scooters, mobieltjes en boetes in plaats van sparen, lenen of zuinig gedrag.'

Een van de activiteiten die is opgezet, is een financieel spreekuur op het ROC Midden-Nederland. Daar komt van alles langs, van de jongere die een brief van de studiefinanciering niet begrijpt tot iemand met een schuld van 30 duizend euro. Ook gaven studenten die zelf financiële problemen hadden voorlichting aan

anderen. Van Heijst: 'Het moet niet een student zijn met een extreme schuld. Medestudenten kunnen zich daar niet mee identificeren.'

Ook financieel 'gezonde' jongeren hebben behoefte aan informatie. Verhagen: 'In het onderzoek gaf 93 procent van de jongeren op het mbo aan meer financiële ondersteuning te willen ontvangen, en 73 procent van de hbo-studenten.'

Cruciaal is dat de informatie aansluit bij de belevingswereld van jongeren. Is dat geen open deur? 'Ja, maar toch gebeurt het te weinig', zegt Van Heijst. 'Blijkbaar is het toch ingewikkeld aan te sluiten op wat bij jongeren speelt. Reguliere schuldhulpverleners kijken er bijvoorbeeld van op dat ze een jongere voor een afspraak een keer extra moeten bellen, of ze weten niet dat het geen zin heeft een bericht achter te laten op de voicemail. Die jongeren hebben vaak een beltegoed, dus bellen ze niet terug.'

Zelf zijn zij overtuigd van het nut van preventie. In de praktijk is het echter lastig betrokkenen in beweging te krijgen. Verhagen: 'Preventie wordt vaak met de mond beleden, maar het is moeilijk hier inhoud aan te geven. Het is geen sexy onderwerp. Van wetenschappers tot hulpverleners; iedereen wil voornamelijk zielige mensen helpen. Preventie is minder zichtbaar.'

Ook in het onderzoek van Verhagen en Van Heijst is het niet gemakkelijk de resultaten van maatregelen concreet te benoemen, al zien de onderzoekers wel perspectief. Verhagen: 'Je kunt moeilijk bewijzen dat jongeren dankzij een bepaalde aanpak geen schulden hebben. Maar we weten nu wel dat je meer succes boekt als je aansluit op de leefwereld van jongeren.'

Van Heijst: 'We bieden geen gedetailleerde methode die van Groningen tot Maastricht op elke jongere toepasbaar is. Maar we doen een aantal aanbevelingen om professionals alerter te maken op de financiële problemen waar jongeren mee worstelen.'

'Nooit iets over geld geleerd'

Grace is 21 en woont tijdelijk in een opvanghuis in Amsterdam. Ze heeft ongeveer 10.000 euro schuld.

'Hoe groot mijn schuld precies is, weet ik niet. Ik word sinds vier weken begeleid door de schuldhulpverlening, we zijn nu aan het inventariseren hoeveel schulden ik heb gemaakt. Mijn schuld ontstond toen ik op mezelf ging wonen. Ik zat eerst in een begeleid-wonenproject, maar omdat ik 18 werd, moest ik daar uit. Ook de begeleiding vanuit de jeugdzorg stopte. Mijn enige bron van inkomsten was mijn studiefinanciering. Tegelijkertijd kwamen er allerlei financiële verplichtingen bij, zoals een zorgverzekering en gemeentebelastingen. Mijn schuld bestaat onder andere uit een huurachterstand, rood staan op mijn betaalrekening, boetes voor zwaarrijden in het openbaar vervoer en kosten van mijn opleiding. Door de huurachterstand moest ik zelfs mijn huis uit.'

-10.000 €

Ook ben ik slachtoffer geworden van fraude. Mijn identiteitsbewijs was gestolen, daarmee heeft mijn halfbroer op een dag minstens drie telefoonabonnementen op mijn naam afgesloten. Omdat ik niet kan aantonen dat ik die contracten niet heb afgesloten, komen die kosten voor mijn rekening.

Op je 18de mag je ineens heel veel, rood staan, abonnementen afsluiten, een creditcard. Op die leeftijd zie je de consequenties nog niet. Die zie ik nu wel, maar dat is te laat. Veel jongeren krijgen financieel bewustzijn vanuit huis mee, maar ik heb nooit een normale thuisituatie gekend. Met mijn vader heb ik nooit contact gehad, mijn moeder is overleden. Ik was niet voorbereid op alle financiële verplichtingen die op me af kwamen en er was niemand bij wie ik met deze vragen terecht kon. Ik had gewild dat er betere begeleiding was vanuit jeugdzorg of dat er nazorg was toen ik zelfstandig moest worden. Nu werd geleerd dat je voor jezelf moet koken, maar ik had ook willen weten hoe ik een belastingaangifte in moet vullen.'

'Deze schuld is pech'

Larissa is 17 en woont via een begeleid-wonenproject in Amsterdam. Ze had een schuld van 3.500 euro.

'Een jaar geleden sloot ik een telefoonabonnement af. Ik werd in de winkel niet goed geïnformeerd, waardoor mijn telefoonrekeningen veel hoger waren dan was verteld. Ik kreeg de eerste maanden rekeningen van ruim 400 euro. Bij het begeleid-wonenproject heb ik er met mijn begeleiders over gesproken, maar door persoonlijke problemen kon ik op dat moment weinig doen. Nadat ik twee maanden mijn rekening niet had betaald,

-3.500 €

werd mijn mobiele telefoon afgesloten. Ik ontving wel een rekening voor de abonnementsperiode van twee jaar. Met incassokosten erbij liep dat op tot 3.500 euro. Ik heb eerst geprobeerd het bedrag zelf af te betalen, maar de maandelijkse termijnen waren te hoog. Zo kwam ik bij de schuldhulpverlening terecht. Tot november betaal ik 100 euro per maand. Daarna wordt een nieuwe regeling getroffen.

Dat ik nu een schuld heb, is pech geweest. Ik ben heel bewust met geld bezig. Ik doe al twee jaar mijn belastingaangifte zelf, betaal mijn eigen opleiding en houd soms een kasboekje bij. Dat ik op mijn 16de al niet meer thuis woonde, heeft daar aan bijgedragen. Daardoor heb ik meer verantwoordelijkheidsgevoel, ook wat geld betreft. Mijn vrienden zijn zich veel minder bewust van wat het leven kost. Ik kan me dat niet veroorloven. In november word ik 18. Dat heeft gevolgen voor mijn financiële situatie, ik moet bijvoorbeeld verplicht mijn eigen zorgverzekering gaan betalen. Daar ben ik me al op aan het voorbereiden. Ik heb een verzekering uitgezocht en heb op internet een lijst gevonden met wat je financieel moet regelen. Op tv zie je programma's over mensen die in de bijstand zitten, hoge schulden hebben en toch hun geld uitgeven aan vakanties en dure spullen. Daar kan ik echt boos om worden, zo wil ik niet worden.'

(De namen van betrokkenen zijn om privacyredenen gefingeerd.)

'Ik heb drie keer voor de rechter gestaan wegens wanbetaling'

Ashanti uit Amsterdam is 22. Ze had een schuld van 14.000 euro.

'Het begon op mijn 18de. Het bedrijf van mijn moeder en ex-stiefvader ging failliet. Daardoor moest ik opeens mijn zorgverzekering en school zelf gaan betalen. Ik deed de koksopleiding en had wel een bijbaantje, maar dat was niet toereikend voor al mijn uitgaven.

-14.000 €

Mijn schuld begon met kleine bedragen, maar alles stapelde zich op. Behalve een schuld voor mijn verzekering en schoolgeld kwamen er ook boetes bij voor kleine overtreffingen zoals zonder licht fietsen. Omdat ik nooit mijn rekeningen betaalde, kwamen overal incassokosten bij.

Ik was inmiddels gestopt met school en zocht een baantje in de horeca. Aan mijn rekeningen dacht ik niet,

ik gaf mijn maandloon gemakkelijk in een week uit. Ik stond niet stil bij mijn uitgaven, soms kocht ik drie paar schoenen van 300 euro per maand.

Mijn moeder wist van mijn financiële problemen, maar ze had zelf ook schulden, dus kon ze mij niet helpen. Ik ben drie keer voor de rechter geweest wegens wanbetaling van mijn telefoonrekening en zorgverzekering. Deurwaarders kwamen aan huis langs en ik ben zelfs een keer door vier agenten in een politiebuisje meegenomen naar het bureau. Belachelijk, het ging om een boete van 34 euro voor fietsen zonder licht!

Ik ben nu sinds vier maanden bezig mijn schulden af te betalen. Ik heb een baantje in de bediening. Mijn loon gaat direct op een rekening van de schuldsanering. Ik moet hiervan 150 euro aan mijn moeder betalen als lef-geld. Ik krijg per week 50 euro om zelf te besteden, en daarnaast nog een bedrag voor het openbaar vervoer en mijn mobiele telefoon. De schuldhulpverlening zegt dat het drie jaar gaat duren voor mijn schuld is afbetaald. Ik vind het vreselijk om drie jaar lang mijn geld af te moeten staan, maar ik zie ook wel in dat ik geen andere keus meer heb.'

Grace (gefin-geerde naam) moest door een huurachterstand haar huis uit. Veel jongeren gaan slecht om met geld en raken in de problemen. Foto Krista van der Niet